Nærings- og fiskeridepartementet
ved statsråd Monica Mæland
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Vår ref.	Deres ref.	Dato
SKU/ØLI	MW	OSLO, 11. april 2016

DNB Luxembourg - Redegjørelse fra styret

1. Innledning

Vi viser til møtet mellom DNBs styreleder og konsernsjef og Nærings- og fiskeridepartementets eierskapsavdeling og næringsministeren 30. mars 2016. Vi viser videre til forutgående møte mellom eierskapsavdelingen og representanter for ledelsen i DNB 16. mars 2016, samt etterfølgende dialog mellom DNB og eierskapsavdelingen per telefon. Bakgrunnen for møtene og kommunikasjonen er at datterbanken til DNB Bank ASA (DNB Bank) i Luxembourg, DNB Luxembourg S.A. (DNB Luxembourg), la til rette for at DNB Luxembourgs kunder kunne opprette selskaper på Seychellene.

Departementet har bedt om en redegjørelse for DNBs rolle i forbindelse med etablering av selskaper på Seychellene. I tillegg har departementet bedt om en beskrivelse av dialogen med Kredittilsynet (nåværende Finanstilsynet) i forbindelse med nyhetsinnslag på NRK Dagsrevyen 24. august 2007.

Styret i DNB ASA behandlet saken første gang 16. mars 2016, etter at Aftenposten hadde tatt kontakt i forkant av publiseringen av de første artiklene i serien «Panama Papers». Styret hadde også møter i anledning saken 6. og 10. april 2016. Styret tar dette sakskomplekset alvorlig. Styret besluttet å be Juridisk avdeling i DNB Bank om å iverksette undersøkelser for å bringe klarhet i de faktiske forholdene. Styret har valgt å iverksette undersøkelsene uavhengig av at det ikke foreligger mistanke om lovbrudd i forbindelse med etablering av selskaper i lavskatteland.

Materialet som gjennomgås, er svært omfattende. Vi må derfor ta forbehold om at det kan finnes forhold som ennå ikke er avdekket.

DNB Luxembourg er en luxembourgsk bank eid av DNB Bank, som igjen er eid av DNB ASA. I det følgende benyttes betegnelsen DNB om DNB ASA med datterselskaper.

Dronning Eufemias gate 30, OSLO
Postboks 1600 Sentrum 0021 Oslo
Tlf.: (+47 915) 04800
Fax: (+47) +47 22949034
Foretaksregisteret: NO 984 851 006 MVA
dnb.no

Redegjørelsen har følgende innhold:

- Hovedfunn
- Om DNBs undersøkelser
- Om DNB Luxembourg
- Hendelsesforløpet
- Virksomhetsstyring
- Samfunnsansvar
- Tiltak
- Avslutning

2. Hovedfunn

Undersøkelsene har hittil vist følgende hovedfunn:

1. DNB Banks datterbank DNB Luxembourg la til rette for at kunder av DNB Luxembourg kunne etablere 42 selskaper på Seychellene i perioden 2006 til 2008, i tillegg til ett selskap i 2010 som aldri ble tatt i bruk. I en internrevisjonsrapport i DNB Luxembourg for andre kvartal 2006 er det opplyst at prosjektet som ledet frem til denne tjenesten, ble etablert i 2005 som følge av etterspørsel fra kunder.

2. Administrasjonen i DNB Luxembourg utarbeidet i 2005 en forretnings- og strategiplan som blant annet åpnet for å legge til rette for at kunder kunne opprette selskaper i lavskatteland. Styret i DNB Luxembourg behandlet planen i 2005 og oppdatert plan med tilsvarende innhold i 2006.

3. Det at datterbanken i Luxembourg la til rette for etablering av selskaper i lavskatteland har ikke vært behandlet av konsernledelsen i DNB, og heller ikke av styrene i DNB Bank eller DNB ASA. Det er i tråd med DNBs styringsmodell at forretningsplaner for datterbanken i Luxembourg, der disse selskapsetableringene er omtalt, ikke ble behandlet av konsernledelsen eller styret i DNB Bank. Datterbanken i Luxembourg representerte kun ca. 1 prosent av DNBs eiendeler og 0,3 til 0,4 prosent av overskuddet og antall ansatte i 2015. På grunn av virksomhetens begrensede omfang er datterselskapet oppfølgings- og styringsmessig lagt til linjeorganisasjonen i DNB som en enhet på nivå 4 (nivå 5 frem til 2007). Som følge av at DNB Luxembourg er en egen bank etter luxembourgsk finanslovgivning har banken eget styre og ledelse med ansvar som definert i lokal lovgivning.

4. Det å legge til rette for denne type tjenester ble ikke ansett som kontroversielt av den lokale ledelsen i DNB Luxembourg på det aktuelle tidspunktet. Hovedstrategien til private banking-virksomheten i Luxembourg i perioden var opprinnelig å tilby private banking-tjenester til skandinaver bosatt utenfor sitt hjemland. Likevel la DNB Luxembourg til rette for at 21 kunder bosatt i Norge kunne etablere 22 selskaper på Seychellene. Kundenes selskaper hadde til sammen eiendeler på 16,4 millioner euro ved utgangen av 2007, som deretter ble redusert til null i løpet av 2015. Dette utgjorde i 2007 under 2 prosent av DNB Luxembourgs balanse og mindre enn 0,01 prosent av DNB-konsernets balanse.

5. DNB Luxembourgs etablering av tjenestetilbudet i 2006 var lovlig, men utgjorde brudd på interne retningslinjer i DNB på dette tidspunktet. Det var brudd på konsernretningslinjen om nye aktiviteter ikke å løfte det nye produktet for godkjennelse i linjen i Norge.

6. Dersom DNB Luxembourg hadde vurdert utforming og implementering av tjenesten opp mot de etiske retningslinjene i DNB-konsernet på dette tidspunktet, ville det fremgått at etableringen ikke var i samsvar med punktet om at ansatte opptrer ansvarlig og lojalt i henhold til DNBs etiske standard og unngår opptreden som kan skade konsernets omdømme.

7. Det er også avdekket brudd på interne retningslinjer for internrevisjon. Det gjelder reglene for internrevisjon i DNB Luxembourg, som ikke ble overholdt i perioden 2006 til 2008.

8. Undersøkelsene foretatt av Juridisk avdeling viser at det i 2007, 2008 og 2009 ble gjennomført en rekke tiltak for å unngå at konsernets tjenester ble misbrukt. I perioden styrket DNB Luxembourg blant annet sin internrevisjon og compliance-funksjon, styrket kontrollen av nye kunder og utarbeidet rapporter som kundene kunne bruke for å rapportere til sine skattemyndigheter. DNB Luxembourg har opplyst at det fra mai 2008 ble opprettet en såkalt kontoåpningskomité. Komiteen møtes ukentlig og skal sikre at DNB Luxembourg har tilstrekkelig kunnskap om personer som ønsker å bli kunde i banken.

3. Om DNBs undersøkelser

For å gi styret i DNB ASA grunnlag for å vurdere den videre håndteringen av saken har Juridisk avdeling som nevnt fått i oppdrag å avklare hvilken rolle DNB Luxembourg spilte i forbindelse med opprettelse av selskaper i lavskatteland i perioden 2006 til 2008.

Juridisk avdeling skal som en del av oppdraget innhente og gjennomgå relevant dokumentasjon, og gjennomføre samtaler med personer som antas å ha kjennskap til saken. Saken strekker seg over en lang tidsperiode og materialet er svært omfattende. Gjennomgangen vil derfor ta noe tid. Den omfatter blant annet følgende dokumenter:

- protokoller, referater og underlagsmateriale fra styre- og ledermøter i DNB Luxembourg, DNB Bank og DNB ASA
- revisjonsrapporter fra DNB Luxembourg og fra internrevisjonen i DNB (Konsernrevisjonen)
- interne dokumenter fra en lang tidsperiode og dokumentasjon knyttet til hvert enkelt av kundeforholdene (avtaler, korrespondanse etc.)
- selskapsdokumentasjon og annet materiale knyttet til selskapene på Seychellene

Omfanget er betydelig og er lagret i ulike arkiver på ulike servere i to land. Det søkes for en periode på over ti år, og e-postmaterialet det søkes i, inneholder flere millioner dokumenter. I tillegg gjennomføres det samtaler med nåværende og tidligere ansatte i DNB Luxembourg og DNB Bank samt styremedlemmer i DNB Luxembourg. Dessuten har det blitt gjennomført samtaler med eksterne aktører som har vært involvert.

Undersøkelsene til Juridisk avdeling viser at etablering av selskaper i lavskatteland har vært nevnt i ulike e-poster og presentasjoner fra DNB Luxembourg som ble mottatt av ansatte i DNB Bank. Informasjon om at DNB Luxembourg la til rette for kunders selskapsetablering i lavskatteland hadde ikke noen fremtredende rolle i det materialet som disse ansatte mottok. DNB Banks representanter i luxembourgbankens styre mottok i den aktuelle perioden presentasjoner knyttet til luxembourgbankens strategi- og forretningsplaner, hvor det blant annet fremgikk at luxembourgbanken kunne legge til rette for at kunder etablerte selskaper hjemmehørende i lavskatteland.

I materialet som er gjennomgått, har vi ikke funnet spor av at informasjon om etablering av selskaper i lavskatteland har vært løftet opp til konsernsjef, konsernledermøter eller styremøter i DNB Bank eller DNB ASA.

4. Om DNB Luxembourg

DNB Luxembourg er et heleid datterselskap av DNB Bank, etablert i 1985 av Fellesbanken (senere Sparebanken NOR) under navnet Union Bank of Norway International.

Luxembourg er ansett som det viktigste landet i Europa for fondsadministrasjon og formuesforvaltning. De fleste internasjonale banker har tilstedeværelse der. Også Norges Bank har valgt å opprette et datterselskap i landet. Ettersom de fleste av DNB Luxembourgs private banking-kunder bor i Spania, Frankrike og England, er dessuten Luxembourgs beliggenhet midt i Europa godt egnet som geografisk utgangspunkt for virksomheten.

DNB støtter arbeidet for et mer transparent og etterprøvbart regelverk for banknæringen etter samme prinsipper som er gjeldende for øvrige land i Europa. Det har blant annet kommet til uttrykk ved at styreleder i DNB Luxembourg har tatt opp disse spørsmålene med myndighetene i Luxembourg på høyt nivå. I dag har Luxembourg et regelverk som sikrer automatisk skatterapportering til relevante skattemyndigheter på samme måte som andre land det er naturlig å sammenlikne med.

DNB Luxembourg betjener i dag ca. 2 000 kunder, hvorav omtrent 1 200 er boliglånskunder. Kundene er bosatt i mer enn 60 forskjellige land. DNB Luxembourg har 45 ansatte av 17 forskjellige nasjonaliteter.

DNB Luxembourg har i dag ca. 30 milliarder kroner til forvaltning av kundemidler og innskudd og ca. 6 milliarder kroner utlånt til finansiering av fritidsboliger. I 2015 hadde DNB Luxembourg et resultat på ca. 90 millioner kroner. DNB Luxembourg utgjør ca. 1 prosent av DNB-konsernets eiendeler og 0,3 prosent av overskuddet for 2015.

Styret i DNB Luxembourg består i dag av styreleder Tom Rathke (leder av forretningsområdet Wealth Management i DNB Bank), Trine Loe (leder av DNB Banks filial i London) og Håkon Hansen (daglig leder i DNB Luxembourg og leder for divisjonen Private Banking i DNB Bank). En komplett oversikt over styremedlemmer i selskapet fra februar 2005 og frem til i dag er vedlagt. Håkon Hansen ble daglig leder av DNB Luxembourg 1. april 2010 og innehar fortsatt denne stillingen. Før det, fra 1. august 2006, ledet han DNB Luxembourgs Private Banking-salgsenhet.

Vi nevner for ordens skyld at DNB Asset Management S.A. også er hjemmehørende i Luxembourg. Dette selskapet er et heleid datterselskap av DNB Asset Management Holding AS. DNB Asset Management S.A. forvalter 14 fond registrert i Luxembourg.

Både DNB Luxembourg og DNB Asset Management S.A. er underlagt tilsyn av tilsynsmyndigheten i Luxembourg (CSSF - Commission de Surveillance du Secteur Financier).

Ledelsen i DNB Luxembourg hadde møte med CSSF 22. mars 2016 hvor det ble redegjort for saken. Videre har CSSF bedt om en detaljert redegjørelse i brev av 5. april 2016, som ble besvart av DNB Luxembourg 8. april 2016.

5. Hendelsesforløpet

Totalt la DNB Luxembourg til rette for etablering av 42 selskaper på Seychellene i perioden fra 2006 til 2008. I 2009 ble det ikke opprettet noen selskaper. Ett selskap ble etablert i 2010, men det har aldri vært virksomhet knyttet til dette selskapet. Av kundene som stod bak de 42 selskapene etablert i perioden 2006 til 2008, var det til sammen 32 norske kunder. Av disse var 21 bosatt i Norge, hvorav en av kundene opprettet to selskaper.

Vi vil i det følgende redegjøre mer detaljert for hendelsesforløpet til de 22 selskapene som ble tilrettelagt for kunder som bodde i Norge.

5.1 Året 2005 – etablering av produktet

I 2005 startet ledelsen i DNB Luxembourg arbeidet med en ny strategiplan for virksomheten. Et nytt produkt som kom inn i strategiplanen, var å tilrettelegge for etablering av selskapsstrukturer i lavskatteland. I henhold til konsernets instruks for godkjennelse i forbindelse med etablering av nye produkter/

virksomhetsområder, som gjelder for alle selskaper i DNB-konsernet, skulle nye produkter ha vært sendt på høring i konsernet til sentrale konsernfunksjoner og forretningsområder. Slik høring ble ikke gjennomført.

5.2 Året 2006 – etablering av selskaper

Forslag til ny strategiplan ble godkjent av styret i DNB Luxembourg i 2006. Av dokumentene som ble forelagt styret, fremgikk det også at DNB Luxembourg nå også skulle legge til rette for etablering av selskapsstrukturer.

Gjennomgangen til Juridisk avdeling viser at informasjon om at DNB Luxembourg tilbød å legge til rette for etablering av selskaper ikke er blitt forelagt eller behandlet i konsernledermøtet i DNB eller av styrene i DNB Bank eller DNB ASA.

Våren 2006 etablerte DNB Luxembourg kontakt med advokatfirmaet Mossack Fonsecas kontor i Luxembourg med sikte på å få i stand et samarbeid for å legge til rette for etablering av selskaper for DNB Luxembourgs kunder. Mossack Fonsecas oppgave skulle være å levere ferdig etablerte selskaper.

DNB Luxembourg har opplyst at dette var vanlig praksis blant banker i Luxembourg. Dette var fullt ut lovlige strukturer og var en svært liten del av virksomheten i DNB Luxembourg.

Før DNB Luxembourg begynte med å legge til rette for selskapsetableringer hadde banken innhentet bistand fra en lokal advokat. Advokaten bekreftet at disse tjenestene lå innenfor lokal lovgivning og tillatelsene fra lokal tilsynsmyndighet. Advokaten bistod også med å lage avtaleverket som skulle brukes for DNB Luxembourgs kunder.

Det første selskapet på Seychellene som ble etablert med bistand fra Mossack Fonseca, ble overtatt av en av DNB Luxembourgs kunder i mai 2006. Gjennom 2006 inngikk DNB Luxembourg avtaler om å opprette selskaper med syv nordmenn bosatt i Norge.

Opprettelsen av selskap på Seychellene kostet typisk ca. USD 1 500. I tillegg påløp det et årlig gebyr av omtrent samme størrelse.

Mossack Fonseca fakturerte det opprettede selskapet. Fakturaen ble betalt ved at DNB Luxembourg belastet selskapets bankkonto, noe DNB hadde fått fullmakt til. DNB Luxembourg mottok deretter vederlag for bistanden fra Mossack Fonseca på litt over halvparten av kostnadene.

Vi har ikke funnet holdepunkter for at DNB Luxembourg har tilrettelagt for etablering av selskaper i andre lavskatteland enn Seychellene. Vi nevner at to personer fikk bistand av andre banker til å etablere selskaper i Panama med bistand fra Mossack Fonseca. Disse ble senere kunder i DNB Luxembourg i 2006 og 2009. Disse to selskapene er avviklet.

5.3 Året 2007 – finansministerens uttalelse og dialogen med Kredittilsynet

I 2007 ble det etablert 11 selskaper for nordmenn bosatt i Norge.

NRK Dagsrevyen hadde fredag 24. august 2007 en reportasje om DNB Luxembourg der banken ble anklaget for å oppfordre til skatteunndragelse ved at det i en salgsbrosjyre og på nettsidene ble brukt begrepet «diskresjon», samtidig som banken ga opplysninger om regler om banksekretesse i Luxembourg.

Daværende finansminister Kristin Halvorsen ble intervjuet av NRK i saken. I etterkant av dette intervjuet tok Finansdepartementet kontakt med Kredittilsynet og ba tilsynet følge opp saken med DNB. Styreprotokoller fra tilsynet, som er gjengitt av VG, underbygger at banken ble bedt om å endre informasjonen på nettsidene. Vi viser også til Finansdepartementets svar på spørsmål fra NRK 6. april 2016:

«Finansdepartementet tok i august 2007 muntlig kontakt med Finanstilsynet. Etter dette tok Finanstilsynet opp med DNB at opplysninger på internett kunne oppfattes som [oppfordring til] skatteunndragelse, og ba banken vurdere å endre denne omtalen ut fra hensynet til omdømmet.»

I NRKs reportasje fremkommer det at Finansdepartementet opplyser at *«Banken fulgte umiddelbart opp med endring av de aktuelle nettsidene hvor markedsføringen framkom».*

Styret i DNB Luxembourg behandlet Dagsrevyens oppslag og foreslo ytterligere tiltak utover det tilsynet tok opp om endringer på nettsiden.

Fra styreprotokollen etter styremøtet i DNB Luxembourg 10. september 2007 fremgår:

"Media incident

As a result of the media incident in Oslo in the third week of August 2007, various actions were taken:

Material on our website has been edited in order to avoid ambiguities and misunderstandings.

Our brochure will be revised with the new draft to be approved by the communications officer and legal department of the Group.

The tax obligations of the customer are given more prominence in the Bank's general terms and conditions.

The Board Members approved all the measures so far taken. They also asked the management to investigate the possibility of preparing income tax data on investment earnings for customers to enclose with their tax returns."

Protokoll fra styremøtet i DNB Luxembourg 10. september 2007 inngikk i sakspapirene fra administrasjonen til styret i DNB Bank 12. mars 2008.

I en e-post 21. september 2007 oversendte leder av DNB Luxembourg utkast til et notat til daværende juridisk direktør og daværende kommunikasjonsdirektør i DNB. Det fremgår av e-posten at notatet etter kvalitetssikring skal oversendes konsernsjefen. E-posten viser at konsernsjefen forventet oppfølging fra konserndirektøren som hadde ansvar for DNB Luxembourg. Selve notatet viser at datterbanken i Luxembourg allerede var i gang med å gjennomføre tiltak i kjølvannet av Dagsrevyens innslag.

Av notatet fremgår det:

«Følgende tiltak er gjennomført etter NRK Dagsrevyens innslag om uheldige formuleringer i markedsmateriellet til DnB NOR Luxembourg fredag 24.08.2007:

Informasjon om banken på vår åpne internett-side er endret slik at formuleringer som kan misforstås er tatt vekk.

Link til vår brosjyre som har tilsvarende formuleringer, er fjernet.

Den fysiske brosjyren er trukket tilbake.

Det er etablert et prosjekt som skal utarbeide nytt markedsmateriell for DnB NOR Luxembourg. Prosjektet etableres med ressurser fra DnB NOR Luxembourg og Divisjon Private Banking i Norge og vil i sitt arbeide samarbeide med Markedsavdelingen i Personmarked samt konsernets Informasjonsavdeling og Juridisk avdeling.

Det er foretatt en ytterligere presisering i bankens kontoåpnings-formularer. Våre kunder har tidligere blitt informert i tre forskjellige paragrafer om sine plikter i forhold til rapportering til myndighetsorganer. Det er nå i tillegg innført en paragraf hvor kunden aktivt må krysse av for at han/hun har lest og forstått sine forpliktelser ovenfor de(t) land han/hun måtte være skatteresidente.

Styret i DnB NOR Luxembourg S.A. hadde en gjennomgang av hendelsen i sitt styremøte 10. september. Her ble det vedtatt at administrasjonen skal utrede mulighetene for å levere ferdigutfylte vedlegg til selvangivelsen for kunder bosatt i Norge basert på deres plasseringer i banken.»

5.4 Året 2008 – avvikling av selskapene begynner, og internkontrollen styrkes

I 2008 la DNB Luxembourg til rette for å etablere tre selskaper på Seychellene for nordmenn bosatt i Norge.

Samme år startet avviklingen av de første selskapene på Seychellene. Avvikling krevde eiernes (kundenes) medvirkning og tok tid. Avviklingen av selskaper fortsatte frem til 2015.

I 2008 og påfølgende år fulgte DNB Luxembourg opp med ytterligere tiltak for å unngå at datterbankens tjenester ble misbrukt.

Ansvaret for internrevisjonsfunksjonen ble flyttet til Konsernrevisjonen i DNB i Oslo ved årsskiftet 2007/2008. Tidlig i 2008 ble det utnevnt en compliance-ansvarlig i full stilling ved DNB Luxembourg.

DNB Luxembourg har opplyst at det fra mai 2008 ble opprettet en såkalt kontoåpningskomité. Komiteen møtes ukentlig og skal sikre at banken har tilstrekkelig kunnskap om personer som ønsker å bli kunde i banken.

I siste halvdel av 2008 ble ledelsen i DNB Luxembourg kjent med at én ansatt som hadde vært involvert i å legge til rette for en rekke av de aktuelle selskapene som var etablert på Seychellene, hadde foreslått for en norsk kunde (som ikke hadde selskap på Seychellene) at han kunne holde en av sine bankkonti utenfor rapporteringen til norske skattemyndigheter. Ledelsen besluttet da å gå til oppsigelse av vedkommende. DNB Luxembourg har opplyst at de etter hendelsen snakket med flere av eierne av selskapene på Seychellene. I samtalene gjorde DNB Luxembourg kundene oppmerksomme på det ansvaret de hadde for å rapportere riktig til skattemyndighetene.

5.5 Året 2009

I forbindelse med denne saken har enkelte medier trukket frem NRK Brennpunkt-saken fra 2009.

NRK Brennpunkt laget en sending til 13. oktober 2009 hvor temaet var at DNB (den gang DnB NOR) skulle ha unndratt midler fra beskatning gjennom virksomhet på Cayman Islands. Det var ikke riktig, og Brennpunkt ble felt i Pressens Faglige Utvalg (PFU).

Kredittilsynet sendte etter NRKs sending ut en pressemelding med overskriften «Overtramp om DnB NOR-filial fra NRKs Brennpunkt-redaksjon». I meldingen skriver tilsynet blant annet

«Tirsdag formiddag, i god tid før sending, fikk Brennpunkt-redaksjonen i NRK informasjon fra Kredittilsynet om at DnB NOR (daværende DnC) fra 1987 har hatt offentlig konsesjon fra Finansdepartementet til å ha en filial på Cayman Islands. Filialen drives som en del av New York-filialen og har ingen direkte kunder utenom kundene fra DnB NOR-filialen i New York. Den brukes til å gi renter på kortsiktige innskudd fra bankens forretningskunder i New York. Dette har ingenting med skatteomgåelse å gjøre, men skyldes at amerikanske regler ikke tillater at det gis renter på kortsiktige pengeinnskudd, slik det er vanlig i Europa. De fleste banker i New York har derfor innrettet seg med en filial der en kan yte slik service overfor sine kunder. Både Kredittilsynet og

lokale og føderale tilsynsmyndigheter får regelmessig innsyn i denne virksomheten som ledd i sitt tilsyn med New York-filialen.»

I forbindelse med DNBs forberedelser til NRK Brennpunkt ble det bedt om informasjon fra lederen av DNB Luxembourgs Private Banking-enhet til kommunikasjonsavdelingen i Oslo. Leder av Luxembourgs Private Banking-salgsenhet opplyste at DNB Luxembourg stiller klare krav til ryddighet i skattespørsmål.

5.6 Året 2014 – dialog med Næringsdepartementet og avvikling av de siste selskapene

Hovedvekten av selskapene ble avviklet i 2014 etter at nye lovregler ble vedtatt på Seychellene i 2013 som medførte regnskapsplikt og forbud mot bruk av ihendehaveraksjer.

I begynnelsen av november 2014 hadde Klassekampen et oppslag om beskatning av DNBs egen virksomhet i Luxembourg, med andre ord den skatten DNB Luxembourg betaler i Luxembourg. I forkant av oppslaget hadde det pågått en debatt i Europa om Luxembourg og skattesatser for bedrifter. Kommunikasjonsavdelingen i DNB var opptatt av å få frem fakta, som ved behov kunne formidles til eksterne interessenter. Det ble derfor utarbeidet et faktanotat i form av spørsmål/svar om DNBs virksomhet i Luxembourg. Notatet baserte seg på et tidligere notat fra 2011 som ble laget etter medieoppslag om norske bedrifter som hadde kontorer i blant annet Luxembourg. Siden dette var et tema av allmenn interesse, ønsket DNB å bidra i så måte. Notatene både i 2011 og 2014 baserte seg på informasjon fra DNB Luxembourg.

Den 9. desember 2014 mottok Investor Relations en e-post fra en rådgiver i Eierskapsavdelingen i Nærings- og fiskeridepartementet med følgende spørsmål:

«Vi har fått en henvendelse om DNBs skatteavtaler i Luxembourg og ønsker å vise til det dere har skrevet eller uttalt i denne forbindelse. Jeg lurer på om du har mulighet til å sende meg det dere eventuelt har meddelt markedet om disse avtalene? Takk for hjelpen.»

Dagen etter, den 10. desember 2014, ble det allerede utarbeidede notatet (vedlagt) oversendt fra Investor Relations i DNB til Nærings- og fiskeridepartementet. Departementet ba om informasjon knyttet til DNBs skatteavtaler, og notatet ga et presist og korrekt svar på departementets henvendelse.

Selv om departementets henvendelse gjaldt beskatningen av DNB Luxembourg, ga notatet mer informasjon om andre skattemessige forhold og beskrev gjeldende praksis på daværende tidspunkt.

Hadde man, gjennom grundigere undersøkelser, avdekket det man i dag vet om at DNB Luxembourg hadde lagt til rette for opprettelse av selskaper hjemmehørende i lavskatteland for kunder i 2006 til 2008, ville det vært riktig å gi en beskrivelse også av tidligere historie for å gi et utfyllende bilde.

6. Virksomhetsstyring

6.1 DNBs styringsmodell

Den operasjonelle styringen i DNB er beskrevet i konsernets årsrapporter. Konsernet er inndelt i ulike forretningsområder (FO). Hvert forretningsområde ledes av en konserndirektør. Forretningsområdene har ansvar for resultater, kunderelasjoner, betjening av definerte kundesegmenter og for at konsernets produkter og tjenester er tilpasset markedets behov. Ansvaret omfatter kundepleie, distribusjon, produktutvikling og produksjon og prising av produktene. Inndelingen i forretningsområder har variert i perioden 2005 til 2016 som følge av omorganiseringer.

Styring og rapportering på konsernnivå har primært vært basert på en desentralisert modell med oppfølging av konsernet totalt samt samlet virksomhet i forretningsområder (FO), støtteområder (SO) og konsernstabsområder (KS) (nivå 2). Oppfølging av underliggende enheter og datterselskaper har vært de

ulike forretningsområdenes ansvar. Således har strategiplaner, finansielle planer og budsjetter for konsernet vært utarbeidet på et aggregert nivå (konsern og forretningsområder, nivå 1 og 2).

> ***Styring av datterselskaper (utdrag fra virksomhetsstyringsdokumentet)***
> *Et selskap er en del av DnB NOR-konsernet når konsernet eier en så stor andel av selskapet at vi har flertallet av stemmene eller på annen måte avgjørende innflytelse over selskapet. For Vital Forsikring ASA, DnB NOR Bank ASA, DnB NOR Skadeforsikring AS og DnB NOR Kapitalforvaltning Holding AS er konsernsjefen generalforsamling. For øvrige datterselskaper ivaretar den administrativt ansvarlige konserndirektøren konsernets interesser som aksjonær på datterselskapenes generalforsamlinger.*
>
> *Alle juridiske enheter er i den operasjonelle organiseringen lagt inn under et FO, SO eller KS. Samspill mellom juridisk og operasjonell organisasjon er ivaretatt ved styrerepresentasjon i selskapene, samt ved at leder av de største datterselskapene i mange tilfeller inngår i ledergruppen i det operative FO, SO eller KS.*
>
> *Selskapets styre skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Konsernets valgte revisor skal som hovedregel velges som revisor i datterselskapene. Daglig leder skal holde styret underrettet om alt som er av vesentlig betydning for selskapets virksomhet. Policyer og retningslinjer for DnB NOR-konsernet gjelder også konsernets datterselskaper. Leveranser fra støtte- og stabsområdene reguleres gjennom rammeavtaler vedtatt av styret i de respektive datterselskaper.*
>
> *Konsernsjefen har blitt gitt myndighet til alene å utgjøre generalforsamlingen i selskaper som direkte eller indirekte eies 100 prosent av DnB NOR ASA, og til å representere DnB NOR ASA i øverste selskapsorgan i alle selskaper der DnB NOR ASA måtte ha/få eierandeler. Myndigheten kan delegeres.*

Den organisatoriske tilhørigheten til DNB Luxembourg har variert i perioden fra 2005 til 2016.

2005–juni 2009:	DnB NOR Luxembourg var, sammen med DnB NOR Privatbank og distribusjon gjennom eksterne kanaler, en del av divisjon Investeringsrådgivning i forretningsområdet Personmarked.
Juli 2009–des. 2009	Konsernet ble omorganisert, og DnB NOR Luxembourg var en del av forretningsområdet Retail Norge, som i tillegg til personkunder også hadde ansvaret for små og mellomstore bedriftskunder i Norge.
Jan 2010–jan. 2013	DnB NOR/DNB Luxembourg var en del av forretningsområdet Storkunder og internasjonal etter at konsernets internasjonale aktivitet ble samlet i ett forretningsområde.
Jan. 2013 ->	Private Banking inklusive DNB Luxembourg ble lagt til forretningsområdet Wealth Management.

6.2 Oppfølging av DNB Luxembourg i årene 2005til 2010 i forretningsområdet Personmarked/Retail Norge

Konsernsjefen følger opp det enkelte forretningsområde (nivå 2), som i denne perioden var Personmarked/Retail Norge. Det var kun overordnede strategier, budsjetter og resultater for forretningsområdet som ble rapportert i forbindelse med strategi- og planarbeid og i den løpende oppfølgingen.

Tilsvarende fulgte forretningsområdet Personmarked/Retail Norge (nivå 2) i hovedsak opp divisjonene på nivå 3, og kun vesentlige og overordnede saker fra lavere nivåer var tema i ledermøter og i oppfølgingsmøter.

I perioden 2005 til 2006 var DNB Luxembourg en enhet på nivå 5, i seksjon Private Banking tilhørende divisjon Investeringsrådgiving. Fra 2007 ble DNB Luxembourg flyttet opp til nivå 4 som følge av at Private Banking ble en egen divisjon i Personmarked/Retail Norge.

Referater fra ledermøter i forretningsområdet Personmarked/Retail Norge i perioden 2004 til 2009 har ingen operative saker som vedrører DNB Luxembourg isolert sett. DNB Luxembourg ble behandlet som en del av Private Banking-strategien, og i forbindelse med mediesaken etter Kristin Halvorsens utspill i TV høsten 2007.

I tråd med konsernets styringsmodell er regnskap, budsjetter, planer, strategier og operative beslutninger vedrørende DNB Luxembourg behandlet og besluttet i administrasjonen og styret i DNB Luxembourg.

6.3 Compliance

Styret i Luxembourg besluttet 3. november 2005 'Compliance Policy og Compliance Charter' for virksomheten. Rollen som Compliance Officer i DNB Luxembourg ble frem til 2008 ivaretatt av Head of Operations. Dagens Compliance Officer ble ansatt i 2010 og har vært i stillingen siden.

I 2006 ble det ansatt en Group Compliance Officer for DNB-konsernet. Det ble etablert en policy og retningslinje for compliance samt årlig compliance-rapportering til konsernsjefen og styret fra 2007. I 2008 ble en konsernpolicy for compliance etablert, og Group Compliance Officer fikk et helhetlig ansvar for compliance for konsernet. Local Heads of Compliance rapporterte i hovedsak i linjen i det enkelte forretningsområde frem til 2011. I 2011/2012 ble policy og konsernretningslinje for compliance oppdatert, og Local Heads of Compliance ved utenlandskontor fikk direkte rapporteringslinje til Group Compliance. Fra 2014 ble kvartalsvis rapportering utvidet. Det utarbeides en årlig compliance-plan og compliance-rapport til styret og konsernsjef. Fra 2015 ble det innført et compliance-nyhetsbrev for ensartet compliance-informasjon, tettere dialog og faste møter for oppfølging av kvartalsvis rapportering.

6.4 Rapportering i henhold til Forskrift om risikostyring og internkontroll (internkontrollforskriften)

Det er ikke registrert noen compliancebrudd for DNB Luxembourg S.A. i perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2015. Det er registrert to hendelser knyttet til operasjonell risiko i samme periode, som begge gjelder prosess- og rutinefeil.

6.5 Revisjon

Til og med 2007 var det lokalt ansatt internrevisor. I forbindelse med ansettelse av ny lokal internrevisor i DNB Luxembourg høsten 2005 ble det utarbeidet ny stillingsinstruks og charter for internrevisjonen i DNB Luxembourg. Internrevisor rapporterte til leder for DNB Luxembourg, med mulighet for rapportering til styreleder i DNB Luxembourg. Ifølge stillingsinstruksen skal internrevisor utvikle og vedlikeholde et helhetlig risikoovervåkingssystem, en oppgave som normalt tilligger Compliance/Risk Management. Det fremgår av strategiplanen for perioden 2006–2008 for internrevisjonen at internrevisor skulle jobbe 15 prosent med consulting for ledelsen. De to rollene som internrevisor og konsulent, med rapportering til leder for DNB Luxembourg i begge roller, innebar en betydelig svekkelse av internrevisors uavhengighet. Konsernrevisjonen i Norge utførte ikke egne revisjoner i DNB Luxembourg i perioden frem til 2007. Deloitte var i samme periode ekstern revisor for DNB Luxembourg, mens PwC var ekstern revisor for DNB-konsernet.

Internrevisor har verken før eller etter at arbeidsforholdet ble avsluttet arbeidet for DNB i Norge. Undersøkelsene gir et klart bilde av at internrevisjonen i DNB Luxembourg ikke fungerte i perioden 2005 til 2008.

Den lokalt ansatte internrevisoren var ikke tilstrekkelig uavhengig av ledelsen og den operative driften. Han rapporterte direkte til leder av banken. Vedkommende hadde i tillegg til rollen som internrevisor også andre oppgaver, blant annet som prosjektansvarlig og IT Security Officer (2007). I rollen som prosjektansvarlig på oppdrag fra ledelsen var det han som fikk i ansvar å implementere den delen av strategiplanen som gjaldt å legge til rette for etablering av selskaper i lavskatteland. Det var også han som etablerte kontakten med advokatkontoret Mossack Fonseca. Dette innebar at internrevisor satte opp og implementerte tjenesten i egenskap av konsulent og deretter reviderte den i egenskap av internrevisor. Dette innebar et klart brudd på Audit Charter DNB NOR Luxembourg, vedtatt av styret 3. november 2005, som slår fast et forbud mot å utvikle aktiviteter som senere kan bli gjenstand for revisjon. Internrevisor sluttet sent i 2007.

I tillegg til at det forelå brudd på gjeldende instruks var rolleblandingen og den manglende uavhengigheten av ledelsen klart i strid med de generelle forutsetninger for en velfungerende internrevisjon. Fra 2008 overtok Konsernrevisjonen i Norge ansvaret for internrevisjon i Luxembourg. Det ble foretatt et skifte av ekstern revisor til Ernst & Young (senere EY) i forbindelse med tilsvarende skifte for konsernet. Det ble også inngått en samarbeidsavtale med Deloitte (tidligere ekstern revisor). DNB i Luxembourg har fra og med 2008 inngått i Konsernrevisjonens revisjonsområde og har vært omhandlet i Konsernrevisjonens årsplan og halvårlige rapporter til styret.

Juridisk avdelings undersøkelser viser at Konsernrevisjonen i Norge ved flere anledninger fikk dokumenter med informasjon om at etablering av selskaper i lavskatteland var en del av DNB Luxembourgs tjenestetilbud. Disse opplysningene foranlediget ikke nærmere undersøkelser fra Konsernrevisjonen.

7 Samfunnsansvar

7.1 Generelt om samfunnsansvar

DNB har arbeidet systematisk med samfunnsansvar som eget fagområde siden 2004. De første årene var arbeidet konsentrert om å etablere styrende dokumenter og få opp god rapportering av ikke-finansielle faktorer. De senere årene har oppmerksomheten rettet seg mot å integrere samfunnsansvar i linjen, blant annet gjennom målrettet arbeid med investeringer, kreditt og leverandørporteføljen.

DNB er sertifisert i henhold til den internasjonale miljøstandarden ISO 14001. For DNB innebærer dette at alle medarbeidere skal være kjent med DNBs policy for samfunnsansvar og relevante retningslinjer.Det vises for øvrig til kapittel 3 om ansvarlig virksomhet i DNBs årsrapport for 2015.

7.2 Policy for samfunnsansvar

Det er utarbeidet en samfunnsansvarspolicysom vedtas av styret.Den vurderes jevnlig og utvikles, blant annet ut fra sentrale insteressenters forventninger. Konsernpolicyen skal støtte medarbeidere og ledere i deres strategiske beslutninger og daglige arbeid. Blant prinsippene som slås fast i policyen, er: «DNB skal kjennetegnes av høy etisk standard og god eierstyring og selskapsledelse».

Konsernpolicy for samfunnsansvar viser til at DNB ikke skal medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette henspiller på et moment av skjønn og vurdering som går utover det juridiske.

Samfunnsansvar, etikk og antikorrupsjon er en del av internkontrollen i DNB, og diskuteres av styret som en del av årsrapporteringen og i behandlingen av kredittsaker med innslag av miljømessig og sosial risiko.

7.3 Staten som eier

Statens eierforventninger er sentrale og tillegges stor vekt i konsernets virksomhet. Disse forventningene tilstreber DNB å innfri, blant annet gjennom å støtte initiativer som fremmer åpenhet i finansmarkedene, som land-for-land-rapportering. Formålet med slik rapportering er å gi skattemyndigheter i alle land bedre innsikt i

et konserns globale virksomhet og dermed få et bedre grunnlag for å vurdere risiko for feilprising og allokering av overskudd.

DNB avholder årlig møte med Nærings- og fiskeridepartementet om samfunnsansvar. Disse møtene er en mulighet for DNB til å orientere om virksomheten, samtidig som departementet kan understreke og tydeliggjøre sine forventninger. Forrige møte ble avholdt 27. november 2015. Da ble det spesielt fokusert på bankens arbeid med bekjempelse av hvitvasking og økonomisk kriminalitet og det ble orientert om den styrkingen av dette området som banken iverksetter.

7.4 Etikk og antikorrupsjon

Arbeidet med etikk og antikorrupsjon er organisert innenfor konsernets compliance-enhet. En særlig viktig oppgave er å sørge for holdningsskapende arbeid rettet mot alle medarbeidere i Norge og internasjonalt. Med utgangspunkt i en risikobasert tilnærming er formålet å iverksette målrettede tiltak i de deler av organisasjonen som anses som mest eksponerte for etiske utfordringer og korrupsjonsrisiko.

Opplæring og andre aktiviteter tilpasses slik at enheter og medarbeidere får best mulig og relevant bistand. Etikkopplæringen i konsernet har de siste par årene rettet seg i stor utstrekning mot bekjempelse av økonomisk kriminalitet og bestod av flere leksjoner knyttet til korrupsjon og hvitvasking. Hovedformålet var å øke bevisstheten, kompetansen og åpenheten om etiske utfordringer og korrupsjonsrisiko. Medarbeiderne skal vite hva som forventes av dem og kjenne til hva de skal gjøre dersom de mistenker korrupsjon. Gjennomføring av slik opplæring er obligatorisk for alle medarbeidere både i Norge og internasjonalt, og ledere har et særlig ansvar for å følge opp sine medarbeidere på dette. Etikk og antikorrupsjon er i tillegg sentrale temaer i introduksjonsprogrammer for nyansatte og nye ledere.

DNB har en egen varslingsrutine hvor medarbeidere kan rapportere bekymringer om uetisk eller ulovlig adferd knyttet til organisasjonsmessig integritet. Varslingsrutinen er på flere språk, og varsling sendes som e-post til konsernrevisor i DNB. Alle varslinger behandles konfidensielt. Alle medarbeidere er informert om varslingsmekanismen gjennom etikkopplæringen.

8. Tiltak

I perioden etter 2007 har DNB igangsatt omfattende tiltak både lokalt i Luxembourg og i Norge for å sikre at virksomheten drives i henhold til forventningene til DNB og samfunnet for øvrig. Som vedlegg følger en overordnet oppsummering av tiltakene.

Styret i DNB ASA vil iverksette ytterligere tiltak:

1. Styret ber konsernsjefen vurdere organiseringen (inklusive en beskrivelse av nåværende rutiner og ansvars-/rollefordeling) av DNBs virksomhet i Luxembourg med spesielt fokus på Private Banking-virksomheten.

2. Styret ber konsernsjefen om å vurdere de produkter og tjenester som distribueres i Private Banking-kanalene, med spesielt fokus på forhold som kan reise omdømmemessige problemstillinger.

3. Styret ber konsernsjefen vurdere prinsippene for ledelse av og kontroll med utenlandske datterselskaper, med spesielt fokus på bemanning og ressurser, governance, styresammensetning og compliance, og eventuelt andre tiltak konsernsjefen måtte finne nødvendig.

4. Styret vil, i samarbeid med konsernrevisor, vurdere internrevisjonens kompetanse og ressurser.

9. Avslutning

Slik styret i DNB ASA ser det, burde DNB Luxembourg ha avstått fra å legge til rette for at kunder etablerte selskaper på Seychellene i perioden 2006 til 2008. Ikke fordi det ikke var lov, eller at kundene nødvendigvis har gjort noe galt, men fordi strukturene i seg selv kunne misbrukes til å holde formue og inntekter skjult for skattemyndighetene. Selv om det er kundenes ansvar å rapportere til skattemyndighetene, burde ikke DNB Luxembourg ha lagt til rette for selskapsstrukturer som kunne misbrukes. I tillegg understreker styret at det å legge til rette for at kunder etablerer selskaper i lavskatteland ligger langt fra det en bank bør involvere seg i.

Kjennskap til DNB Luxembourgs tjeneste tilfløt aldri konsernsjefen, og ble heller ikke behandlet i konsernledermøter eller styret i DNB Bank eller DNB ASA. Dette må sees i lys av at virksomheten i Luxembourg utgjør en svært liten del av DNB, ca. 0,3 til 0,4 prosent av overskudd og ansatte, og er en egen bank med eget styre. På grunn av virksomhetens begrensede omfang er DNB Luxembourg organisert som en enhet på nivå 4 (nivå 5 frem til 2007). Undersøkelsene har avdekket svikt i internrevisjonens rolle, som har bidratt til at relevant informasjon ikke ble tatt opp eller rapportert til morbanken i Norge.

DNB har fra 2007 og frem til i dag gjennomført flere tiltak for å unngå at konsernets tjenester blir misbrukt. Etter at daværende finansminister Kristin Halvorsen i 2007 kritiserte bankens markedsføringsmateriell, ble saken behandlet av både styret og administrasjonen i DNB Luxembourg. I tillegg til at informasjonsmateriell ble endret, ble også kundenes forpliktelse til å oppgi riktige opplysninger forsterket i konto-åpningsformularene. Siden 2007 har DNB Luxembourg blant annet også styrket sin internrevisjon og compliance-funksjon, styrket kontrollen av nye kunder og utarbeidet rapporter som kundene kan bruke for å rapportere til sine skattemyndigheter. En overordnet oppsummering av tiltak iverksatt i DNB Luxembourg og DNB-konsernet er inntatt som vedlegg. Tiltakene suppleres av de nye tiltakene styret vil iverksette som følge av denne saken.

Med vennlig hilsen
DNB ASA

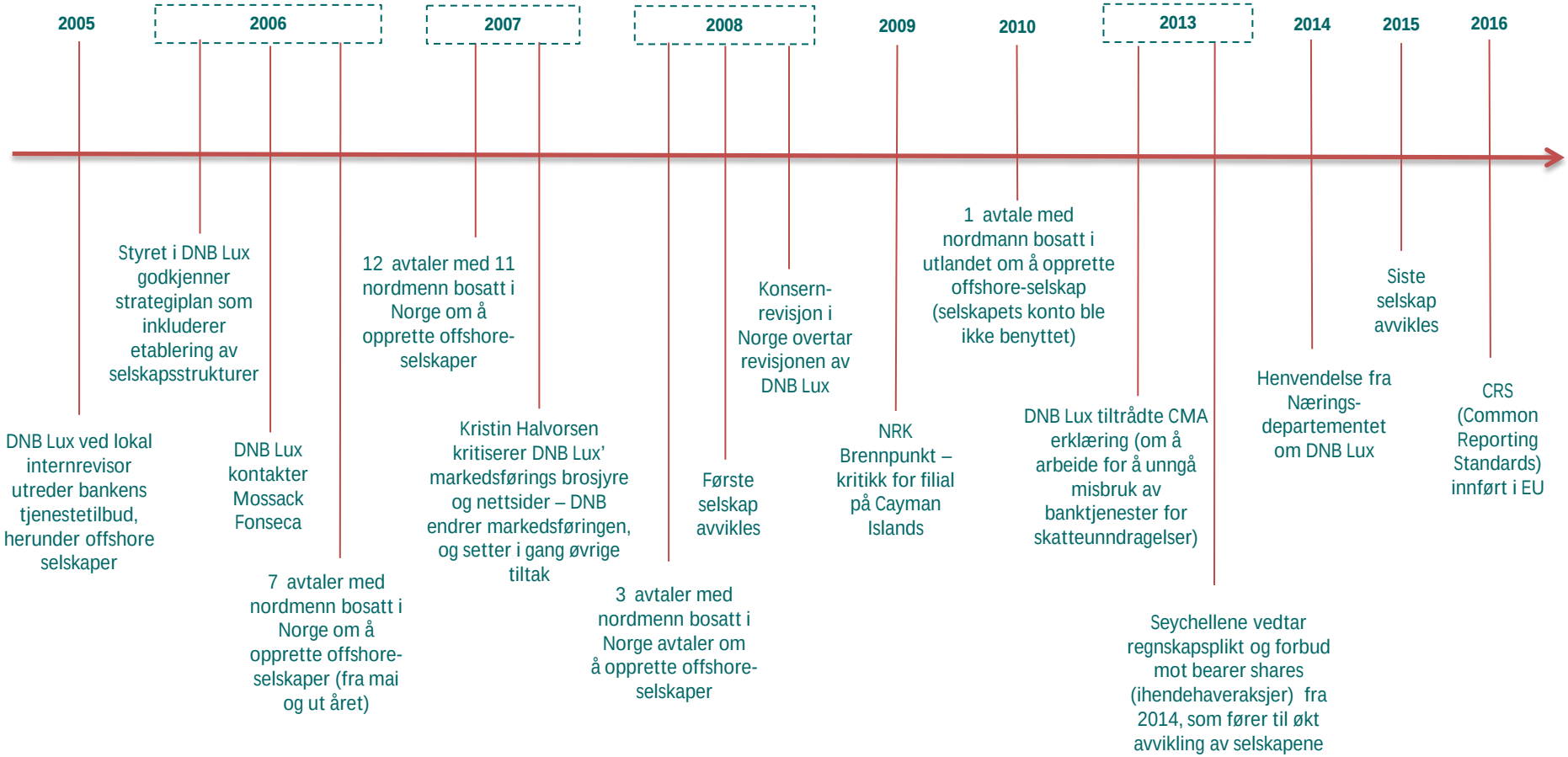
Anne Carine Tanum
Styrets leder

Vedlegg

1. Tidslinje – DNB Luxembourg
2. Tidslinje – Styremedlemmer i DNB Luxembourg 2005 - 2016
3. Tiltak iverksatt etter 2007
4. Faktanotat fra Investor Relations 10. desember 2014

Vedlegg 1

TIDSLINJE
DNB LUXEMBOURG S.A.

Totalt ble det inngått avtale om å opprette 22 selskaper for 21 nordmenn bosatt i Norge i perioden 2006-2008

Styremedlemmer i DNB Luxembourg S.A. – 2005-2016

Dato	Navn
3. februar 2005	Geir Bergvoll (Styreleder) Jørn Pedersen Terje Turnes Åsmund Skår Egil Blakstad
3. november 2005	Geir Bergvoll (Styreleder) Ingrid Tjønneland Frode Ekeli Terje Turnes Jørn Pedersen Egil Blakstad
2. mars 2006	Ingrid Tjønneland (Styreleder) Geir Bergvoll Frode Ekeli Terje Turnes Jørn Pedersen Egil Blakstad
28. august 2006	Ingrid Tjønneland (Styreleder) Geir Bergvoll Frode Ekeli Terje Turnes Jørn Pedersen
10. desember 2007	Åsmund Skår (Styreleder) Frode Ekeli Terje Turnes Jørn Pedersen Anders Jonsson
20. mars 2009	Jarle Mortensen (Styreleder) Frode Ekeli Terje Turnes Jørn Pedersen Anders Jonsson
2. mars 2010	Terje Turnes (Styreleder) Frode Ekeli Eldbjørg Sture Bente Fladmark Gerhard Nilsen Per Ugland

Dato	Navn
17. mars 2011	Trine Loe (Styreleder) Frode Ekeli Eldbjørg Sture Bente Fladmark Gerhard Nilsen Per Ugland
8. september 2011	Trine Loe (Styreleder) Frode Ekeli Jørgen Hjemdal Gerhard Nilsen
5. mars 2012	Trine Loe (Styreleder) Ingrid Tjønneland Jørgen Hjemdal
21. mars 2013	Tom Rathke (Styreleder) Trine Loe Håkon Hansen
2014	Tom Rathke (Styreleder) Trine Loe Håkon Hansen
2015	Tom Rathke (Styreleder) Trine Loe Håkon Hansen
2016	Tom Rathke (Styreleder) Trine Loe Håkon Hansen

TILTAK IVERKSATT ETTER 2007

I perioden etter 2007 har DNB igangsatt omfattende tiltak både lokalt i Luxembourg og i konsernet som helhet for å sikre at virksomheten drives i henhold til forventningene til DNB ASA og samfunnet for øvrig. Det har i denne perioden vært gjennomført omfattende endringer i konsernets styringsdokumenter, organisering og regelimplementering m.m. både lokalt og på konsernnivå. Under følger en oppsummering av utvalgte tiltak.

DNB Luxembourg

2008
- Utarbeidet årsrapport for enkel skatterapportering kundene kunne benytte til egen skatterapportering
- Egen Compliance Officer ble ansatt i 100% stilling for å styrke kontrollfunksjonene
- Internrevisjonsfunksjonen ble flyttet fra Luxembourg til Norge
- Etablert utvalg for kontoåpning - innhente merknader fra compliance-ansvarlig om kunderisiko for skatteunndragelse, hvitvasking og omdømme

2011
- Informasjon om kunders skatterapporteringsplikt tatt inn på nettsidene

2012
- Compliance-ansvarlig i Luxembourg rapporterer til leder av Privat Banking Luxembourg som igjen rapporterer til leder av compliance og kvalitet i Norge, men rapporterer samtidig i den funksjonelle organisasjonen til leder av Compliance

2013
- Egen sak på intranettet om null-toleranse for svarte penger herunder risiko for skatteunndragelser
- Innført omfattende rapporteringsstruktur vedrørende organisering, ressurser, kompetanse, opplæring, retningslinjer og avtaleverk mv. da DNB Luxembourg ble del av forretningsområdet Wealth Management
- DNB Luxembourg har tiltrådt erklæring fra ICMA (International Capital Market Association) om å arbeide for å unngå at banktjenester misbrukes av kunder for skatteunndragelser
- Prosedyremanual knyttet til anti-hvitvasking

2014
- Automatisk utveksling av informasjon for alle «US Persons» i henhold FATCA-reglene

2015
- Automatisk utveksling av informasjon om renteinntekter for personer skattemessig hjemmehørende innen EU i henhold til EU Savings Directive
- General Procedures Manual omfatter blant annet rutiner for kundeansvarlige ved kundeåpning og vedlikehold av kundekonto hvor det skal sjekkes at det ikke er åpenbar indikasjon på skatteunndragelse

2016
- Automatisk utveksling av informasjon for alle kunder, personer og selskaper, truster mv til skattemyndighetene i henhold til OECDs modell CRS Common Reporting Standards, herunder omfattende endringer i kundeprosessene
- Alminnelige avtalevilkår oppdatert pr januar 2016 – betydelig utvidet regulering av skatterapporteringsplikter

DNB Bank ASA / Konsern

2008

- Konsernrevisjonen i Norge overtok ansvaret for internrevisjon i Luxembourg. Det ble inngått avtale med Deloitte (tidligere ekstern revisor) om internrevisjon på utvalgte områder lokalt i Luxembourg. DNB i Luxembourg ble omhandlet i Konsernrevisjonens årsplan og halvårlige rapporter til styret
- Etablert et produktråd i DNB Asset Management i 2008, videreført under forretningsområde Wealth Management. Etter omorganisering i 2013 omfattet dette DNB Luxembourg
- Etablert egen selvstendig compliance-funksjon i alle filialer og strategiske datterselskaper.
- Etablert direkte rapportering fra konsernets complianceansvarlige til konsernsjef
- Etablert etikkopplæring/dilemmatreningsprogram – («DNB Ethics») – for etterlevelse av gjeldende skatteregler, transparens i skattespørsmål, automatisk utveksling av informasjon, anti-hvitvasking mv. I den norske delen av programmet 2013-2016 var skatteunndragelse et eget tema

2013

- Divisjon Compliance og kvalitet i Wealth Management i Norge overtok ansvaret fra London-filialen for å følge opp DNB Luxembourg

2014

- Ny Konsernretningslinje for etterlevelse av regelverk mot hvitvasking og terrorfinansiering i DNB
- Arbeidet rettet mot anti hvitvasking og sanksjoner ble reorganisert. Det er igangsatt og delvis gjennomført et omfattende arbeid for å styrke oppmerksomhet og kunnskap på området samt møte regulatoriske krav
- Etablert Konsernretningslinje for antikorrupsjon
- Ny Konsernretningslinje for skatt, avgift og internprising som inkluderer forhold til kunder og myndigheter
- ISO 140001-sertifisert i Norge og Norden. Resten av konsernet i 2015
- Automatisk utveksling av informasjon for alle «US Persons» - FATCA
- Etablert prinsipper for ansvarlig leverandør adferd – vedlegg til standard DNB leverandør kontrakter (engelsk fra 2015)

2015

- Automatisk utveksling av informasjon om renteinntekter for personer skattemessig hjemmehørende innen EU i henhold til EU Savings Directive
- Ny rapportering til hvitvaskingsansvarlig i konsernet
- Policy for samfunnsansvar er under revidering

2016

- Gjennomført omfattende kartleggingsarbeid av DNBs samlede produktportefølje ut fra risiko knyttet til produktutvikling, produktegenskaper og markedsføring
- Automatisk utveksling av informasjon for alle kunder, personer og selskaper, truster mv innen i henhold til OECDs modell CRS Common Reporting Standards

Om DNB Luxembourg

Hvorfor har DNB virksomhet i Luxembourg?
DNB Luxembourg S.A. er et heleid datterselskap av DNB Bank ASA. Banken har tre forretningsområder: Internasjonal Private banking, finansiering av feriebolig i Frankrike eller Spania og fondsregistering og -distribusjon i Europa. DNB har hatt virksomhet i Luxembourg i snart tretti år.

Bankens rådgivere kommer fra Skandinavia, og kundene er primært nordmenn bosatt utenfor Norge. Kundene får dekket behov for flervalutakonti, betalingsformidling, formuesforvaltning, depot, rapportering, kreditt og finansiering, men hovedtyngden er private banking/investeringsrådgivning og finansiering av feriebolig i Spania og Frankrike.

DNB Luxembourg har kunder i 62 forskjellige land, men de fleste bor i Spania, Frankrike og England. Rent geografisk er derfor Luxembourg et naturlig tilholdssted for å betjene kunder i Europa. Luxembourg et velregulert bank- og finanssentrum med politisk stabilitet. Gode rammebetingelser for å drive bank og en sterk økonomi bidrar til at kundenes privatøkonomi får et trygt og godt utgangspunkt.

Luxembourg er Private Banking-senter nummer én i EU, med 148 banker representert. Innen fondsadministrasjon er Luxembourg nummer to i verden etter USA. Alle skandinaviske banker av en viss størrelse har derfor virksomhet i Luxembourg, og det ville være unaturlig om ikke DNB også hadde det.

Reguleringer og struktur er årsaken til at også Norges Bank har et datterselskap i Luxembourg som tar seg av den europeiske eiendomsforvaltningen i Statens pensjonsfond utland («Oljefondet»). Finansdepartementets regler for eiendomsinvesteringer gir Norges Bank anledning til å foreta investeringer gjennom unoterte selskaper og fondskonstruksjoner som er etablert i OECD-land, land som Norge har skatteavtaler med, eller land som Norge i medhold av annen folkerettslig overenskomst kan kreve skatteopplysninger fra.[1]

Er Luxembourg valgt for å slippe unna skatt i Norge?
DNB driver ikke virksomhet i Luxembourg av skattehensyn. DNB har kjøpt (2002) og videreutviklet Carlson Fund Management Company i Luxembourg, og har bygget bankvirksomheten "fra grunnen" uten å overføre hverken overskudd, arbeidsoppgaver eller inntjening fra andre steder i konsernet som en del av en skatteplanlegging. Tvert i mot, bankens hovedinntjening fra 1985 - bankgaranterte valutalån - ble i sin helhet flyttet tilbake til Norge da dette ble vurdert operasjonelt mest hensiktsmessig i 2008. Videre blir det svenske rentefondet flyttet til Sverige i 2014.

Bedriftsbeskatning er en konkurransefaktor innenfor EU, og satsene varier mye. Som eksempel har Irland en sats på 12,5 prosent, Sverige 22 prosent og mange øst-europeiske land godt ned mot 10 prosent. DNB har avtale med Luxembourg om rabatterte sats på beskatningen av virksomhetene i Luxembourg da store deler av aktiviteten foregår utenfor Luxembourg, og fordi DNB Luxembourg kapitaliserer på morbankens kompetanse, distribusjonsnett, merkevare, etc. DNB Luxembourg

[1] Kilde: http://www.nbim.no/apenhet/temaartikler/2012/eiendomsinvesteringer-i-statens-pensjonfond-utland/

betaler for tiden om lag 10 prosent selskapsskatt i kapitalforvaltningsvirksomheten og om lag 16 prosent i bankvirksomheten.[2]

Legger DNB Luxembourg til rette for at kundene kan lure penger unna beskatning i Norge?
Nei, DNB Luxembourg hjelper ikke kundene med å unndra skatt. Rådgiverne fungerer som diskusjons- og samtalepartnere når det gjelder finansielle spørsmål, og tilbyr lovlig og legitim skatteplanlegging for de av kundene som bor i utlandet. Det kan for eksempel dreie seg om rådgivning rundt finansieringsløsninger, grenseoverskridende transaksjoner, kompliserte arveregler og skattemessige forhold som kan være annerledes for de som er bosatt utenfor Norge.

DNB Luxembourg har tillatelse fra Finanstilsynet til å registrere kundenes porteføljer i bankens navn i aksjonærlisten til selskaper (såkalt "nominee registrering"). For et norskregistrert selskap vil således både bankens og kundens navn fremkomme i VPS-registeret dersom kunden er norsk statsborger. I andre verdipapirer, for eksempel obligasjoner, vil kun bankens navn fremkomme, men banken har plikt til å opplyse om eier dersom norske myndigheter ber om opplysninger.

Beskatning av nordmenn bosatt i Luxembourg reguleres av den bilaterale skatteavtalen mellom de to landene. Gjennom en endringsprotokoll til skatteavtalen har Luxembourg forpliktet seg til å gi opplysninger om nordmenns innskudd i luxembourgske banker og finansinstitusjoner. Dette innebærer at norske myndigheter kan rette henvendelser til skattemyndighetene i Luxembourg og be om slike opplysninger.

DNB Luxembourg har kunder i om lag 62 forskjellige land, og den enkelte kunde har selv ansvar for å holde seg informert om de skatteregler som gjelder i det landet han/hun er bosatt i med hensyn til eventuelle bilaterale skatteavtaler og rapportering av bankkontoer og finansielle transaksjoner.

Er det vanskeligere for myndighetene å føre tilsyn og kontroll når virksomheten er i Luxembourg?
Nei. Finanstilsynet i Luxembourg (CSSF) fører tilsyn med DNB Luxembourg. I tillegg har finanstilsynet i Norge full innsynsrett i alle bankens bøker og kontoregistre.

[2] Pt. betaler banken 13 prosent skatt. Denne økes til 16 prosent fra 2016, og gradvis videre til 20 prosent i 2020 som er siste året med dagens skatteavtale. DNB Asset Management sin avtale utløper i 2016.